

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

צו.

עין משפט
נר מצוה

יג א מיי פיעט מהלכות
שנת ח"כ כד סגנו לאון
סה טושיע ח"מ סי שא
ספיק מנ:
יד ב מיי פיעט מהלכות
תפילין הלכה י סגנו
עשין כב טושיע ח"מ סי
לט ספיק ט:
זו ג ד מיי פיעט מהל'
שנת הלכה כב כד
סגנו לאון סה טושיע ח"מ
סי שא ספיק מנ:

רבי ניסים גאון

אבי אמר רבי יהודה
לטעמיה דאמר עניבה
קשירה מעליהת היא.
איתה הא דר' יהודה
במסכת שבת בפרק אלו
שפרין חבל דלי שפסק
לא היה קשורו אלא
ענבו. ר' יהודה אומר
כורך עליו פגודה או
ספקיא ובלבד שלא
יענבו. ואמרי קסבר ר'
יהודה עניבה כולה קשירה
היא. ואיתה נמי בפרק אור
לארבעה עשר. הא מני
רבי היא דאמר בתרי זימני
היייא חזקה. יציק דברי
רבי (במסכתא) [הבוספתא]
שבת בפרק ט"ז נישאת
ליאשון ומת, לשיני ומת,
רבי לשישי לא תישא דברי
רבי. ואיתה בגמ' דיבמות
בפרק הבא על יבמתו,
ובמסכת גיטין בפרק
האשה שהיא עושה
צרכיה.

רבינו הגנאל

ר"ן סבר בישנות מותר
דכלי האי לא טרח אלא
בחדשות טרח. ר' מאיר
סבר אפילו בחדשות לא
טרח. והשתא אמר רבי
אברהם ור' יצחק
אלו הן ישנות כל שיש
בהן רצונות ומקושרות,
אמרי מקושרות. אמר
משמיה דרב קשר של
תפילין הלכה למשה
מסיני. אמר רב נחמן
וגייהו לבר. (ואי איכא
למיר דעניב להו כעין
קשירה דיהוה. אמר רב
חסדא זאת אומרת עניבה
ספלה בתפילין. אמר רב
אוקימנא בדובין מהו
גברא, ובעיניו עד [דמנחם]
[דמתמחן] בשל יד ויבשל
ראש. והא דחני בר כהנא
בתפילין ברוק שתיים בשל
ראש, אוקימנא לוי דאמר
בתרי זימני הוי חזקה.
ומורה ר' בבבתיך דמתרי
תלתא זבין. הלכך צריך
לברוק בכל צבת שתיים,
כדקתני סיפא וכן צבת
שני וכן צבת שלישי ואפי'
רביעי ואפילו חמישי דינם
שוין, והאי דקתני שלישי
לאפוקי מר' חזקיה, ואפילו
רביעי ואפילו חמישי
הכי דייניהו. מצאן בבבתיך
או כריכות אמר רב
יהודי כו' מחשיך עליהן
ומביאן, כולן כאחת,
ובסכנה מכסן והולך לו.
אוקימנא במה דברים
אמורים בסכנת גויים
כגון שמר, אבל בסכנת
לטיים, מוליכין פחות
פחות מארבע אמות,

אמר רב חסדא זאת אומרת עניבה פסולה בתפילין. תימה וכי
לא ידע רב חסדא דלר"י עניבה קשירה מעליהת היא
כדקאמר אביי וי"ל דניחא ליה לאוקמי מתני' דלמסרת בחדשות
כדכנן דר"י דלמרי לאו קשירה הוא אי נמי דקסבר אפילו לר"י שריא

עניבה דקמתנא דעמיה להמיר
ולעשות קשר גמור בחול כדפירשמי
בעיל: **אביי** אמר ר"י **למעמיה**
כו'. ורבי מאיר דשרי בחדשות
קסבר דללא קשירה היא ומימיה
דבעיא היא צריש אלו קשרים ^ה אם
עניבה לר"י קשירה היא אם לאו
וקאי בתיקון ואומר ר"י דהתם
דדמיאדק והכא בלא מיהדק וקלמ
נראה דהלכה כר"י דעניבה קשירה
היא מדמסק אביי דרבי יהודה
לטעמיה וקמס מתניתין אמאי כרבי
יהודה מיהו מדפריך סתמא דהש"ס
צפישטות ולעניבה מיענב משמע
דאין הלכה כר' יהודה ומכאן אר"י
דאין לר"י ככל יוס להמיר קשר
תפילין ולחזור ולקשור בשעה שמתין
^ה כגון שהיה אומר רבינו אליהו דא"כ
חדשות אמאי אסר קשר של משום
קשירה הא לא הוי קשר של קמינא
ומה שהביא רבינו אליהו ראיה
מדלמך בסוף הקומץ רבה (נמנות
דף לה): תפילין מאימתי מצריך
עליהן משעת הנחה עד שעת קשירה
לאו היינו קשירה ממש אלא קשירה
דלתם (מיהו דק' טו): וכן קשורה זו
ככלב (ע"ג דף ה):

קשר של תפילין ח"ל. פי'
בקונטרס הל"מ היאך
הוא עשוי שדומה לל"מ ונתפירתו
עשוי כמין ש"ן ורצועה קצועה בהם
וראשה כפוף ודומה ליו"ד הרי שדי
ואין נראה לר"י דאין הל"מ אלא
הש"ן בלבד כדמשמע בפרק צמה
מדליקין (שבת דף כח): דקאמר אלא
הא דמי רב יוסף לא הוכשרו
למלאכת שמים אלא עור בהמה
טהורה בלבד ^ה מלמען שהיה תורת
ה' צריך מן המותר צריך למאי
הלכתא וקאמר לש"ן והאמר אביי
ש"ן של תפילין הל"מ ואתמני אלא
לרצועתיהו ולא פריך מד' ויו"ד
משמע דאין קדושה אלא בש"ן בלבד
והיא דווקא הלכה ולא מצינו שזום
מקום שהיא הקשר קרוי ד' ^ה:
וגייהו לבר. פי' ר"י דאקשר
קאי כמו שפי' בערוך נוי
הקשר יפנה לגד חוץ אותו לז שרלאה
כעין ד ולהכי מיימי לה הכא ^ה:
הלכות תפילין ממי שאינו
מומחה וכו'. תימה
דבפרק התכלת (נמנות דף מנ):
תניא תפילין יש להן צדיקה ואין
ניקחין אלא מן המומחה ואין לומר
דבלא צדיקה קאמר דאין ניקחין אלא
מן המומחה דהא קמני סיפא ספרים
ומזוות יש להן צדיקה וניקחין מכל אדם ואורי' דהתם לכתחלה קאמר
דאין ניקחין אלא מן המומחה שלא יטכר לקרוע כל התפר ולבודקן ואיכא
ציון תפילין ואיכא נמי למיחש שמא יתעלל לטרוד לבודקן ויסמוך להניחן
בלא צדיקה לנודך שעה והכא איירי דבעיד שכתר לקח או כגון שאינו
מואל מומחה לקנות ממנו: ^ה **מצאן** צבתים או כריכות מוחשיך ע"ייהו.
תימה בחדשות נמי דאי אפשר לקשור אמאי לא יטכר להחשיך עליהן
משום ציון תפילין יש לומר דבישנות דווקא דחזי להכניס זוג זוג עשו תקנה אפילו כשהן מרובין ואין כלות שקיעת החמה:
רבי

אחד חדשות. שאין אדם טורח: והשתא דמי אנו דשמואל
דהאי חדשות כשיש בהן רצועות ואין מקושרות כעין קשר של
תפילין העשוי כמין אומיות וכן הוא קצוע תמיד אלמא טעמא משום
קשר הוא דקשירה אב מלאכה ואסור לקשור בשעת קשר של קיימא:

אחד החדשות ואחד ישנות דברי רבי מאיר
רבי יהודה אוסר בחדשות ומתיר בישנות
אלמא מר סבר טרח איניש ומר סבר לא
טרח איניש: (שיצ"י עציב"י סימן): והשתא
דתני אברה דשמואל בר רב יצחק * אלו הן
ישנות כל שיש בהן רצועות ומקושרות
חדשות יש בהן רצועות ולא מקושרות דכולי
עלמא לא טרח איניש ולעניבניהו מיענב
אמר רב חסדא זאת אומרת עניבה פסולה
בתפילין אביי אמר ^ה רבי יהודה למעמיה
דאמר עניבה קשירה מעליהת היא טעמא
דעניבה קשירה מעליהת היא הא הכי
עניב להו ^ה והאמר רב יהודה בריה דרב
שמואל בר שילת משמיה דרב קשר של
תפילין הלכה למשה מסיני הוא ואמר רב
נחמן וגייהו לבר דעניב להו כעין קשירה
דידהו אמר רב חסדא אמר רב = הלוקה
תפילין ממי שאינו מומחה ברוק שתיים של
יד ואחת של ראש או שתיים של ראש ואחת
של יד מה נפשך אי מחד גברא קא זבין
לברוק או שלש של יד או שלש של ראש
אי מתרי תלתא גברי זבין כל חד וחד ליבעי
בריקה לעולם מחד גברא זבין ובעיניו
דמיתמחי בשל יד ובשל ראש איני והא תני
רבה בר שמואל בתפילין ברוק שלש של
יד ושל ראש מאי לאו או שלש של יד או
שלש של ראש לא שלש מהן של יד מהן
של ראש והתני רב כהנא בתפילין ברוק
שתיים של יד ושל ראש הא מני רבי היא
דאמר ^ה בתרי זימני הוי חזקה אי רבי אימא
סיפא וכן בצבת השני וכן בצבת השלישי
ואי רבי שלישי מי אית ליה מודה רבי
בצבתים דמתרי תלתא גברי זבין אי הכי
אפילו רביעי נמי ואפילו חמישי נמי אין הכי
נמי והאי דקתני שלישי לאפוקי מחזקה
ולעולם אפילו רביעי וחמישי נמי: מצאן
צבתים או כריכות וכו': מאי צבתים ומאי
כריכות אמר רב יהודה אמר רב הן
צבתים הן הן כריכות צבתים ^ה זווי זווי כריכות
דכריכן טובא: מחשיך עליהן ומביאן:
ואמאי לעיילניהו זוג זוג אמר רב יצחק
בריה דרב יהודה לדידי מיפרשא ליה מיניה
דאבא ^ה כל שאילו מכניסן זוג זוג ובלות
קודם שקיעת החמה מכניסן זוג זוג ואי לא
מחשיך עליהן ומביאן: ובסכנה מכסן
והולך: והתניא ^ה ובסכנה מוליכין פחות
פחות מארבע אמות אמר רב לא קשיא
הא בסכנת נכרי הא בסכנת לטיים
א"ל

אמום. קודם שיגיע לארבע אמות יעמוד לפוש וחוזר והולך פחות
פחות מארבע אמות וכן תמיד להשתא כל זמנא הויא עקירה
והנחה ואין כאן העברה ארבע אמות יחד: פסגת עובדי
גלולים. דמנזו להו לתפילין מוליכין: פסגת ליטעיס.
ישראל דקטלי ליה משום ממונו ולתפילין לא מנזו להו מכסן:
הכי
משום ציון תפילין יש לומר דבישנות דווקא דחזי להכניס זוג זוג עשו תקנה אפילו כשהן מרובין ואין כלות שקיעת החמה:
רבי

א) [סוכה לג: ושי"ן],
ב) נמנות לה: א) [דיבמות
טו. סד: כחופות מנ: ז"מ
קו: סנהדרין פ"א:].
ג) [בראש"ש א"תא זחי זחי],
ד) [דברים כח: ו] [בבבכות
ו, א] כ"א: ח' מדמי שלשה
דגלי, ח) [שבת דף ק"א:].
ה) [וע"ש מוס' בבבכות ו.
ד"ה חלו וכו'] ^ה [וע' מוס'
נמנות לה: ד"ה וגייהו וע'
צ"י רש"י דהכא והכא],
ו) [שי"ך דמשה דלעיל ה"ה].

הגהות הבר"ח

א) תוב' ד"ה אביי וכו'
בשעה שמניחין קמו
שהיה אומרי: ב) ד"ה קשר
וכי אלא עור בהמה טכור
לגדל למאי אלהתא
לתפילין [תפילין]
בהדיא כתיב בה למען
שהיה מות ה' שפך מן
המזר כפך וקאמר אלא
לערוך ופרך והאמר אביי
ש"ן:

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה דכיל
עלמא וכו' דטעמא
חדשות לאו משום ספק
קמינא אלא משום
חדשות מפני שאין
מקושרות ואסור לקשורן
בשעת וחס מנחן בלא קשר
אין זה דרך מנחם בחול
והי ליה משאי רי"מ דשרי
בחדשות משום דל'ל
דמותר לקשורן בשעת קשר
שאינו של קיימא בקשר
מיומה עכ"ל הי"ט
ועי' גרף הקודם בתוס'
ד"ה וי אדם טורח וכו'
ודו"ק:

מוסף רש"י

קשר של תפילין. ששים
הרצועות על ראש צעין
שהיא ל"מ כדי שיהא שדי
נראה עליהן. דש"ן נראה
במקום בית חלונה שכלל
הקף כעין ש"ן ודל"מ
נראה בקשר יו"ד נראה
באומן של די ענין רצועה
קטנה וראשה כפוף מעט
כעין יו"ד (נמנות לה).
וגייהו לבר. השם היא
נראה נמנות. לשון אחר
ישיבן של רצועות, שן
חלוקות מלך אחר וצנועות
שמורת והוא נתייבן, לגד
(נמנות לה. יע"ש).